

Deneme
Duran DOĞAN

BİR ZAMANLAR ANDIRIN'DA...

Geçmiş denilen şey, insan genine bulaşıp nesilden nesile akıyorsa bile, insan hafızasının sonrakilere bırakabileceği eşsiz tatlardan biriymiş gibi geliyor bana...

Bu satırlardan hareketle hafızamı yokladığımda, her ne kadar kuyudan kalburla su taşır misali geçmişe daldırdığım kap, çok az şey damıtsa da kalemimin mürekkebine, yine de bir şeyler takılıyor geçmiş zamandan...

Bir zamanlar Andırın' da dağlar daha güzeldi. Güzel dili geçmiş zamanları yad etmek değil niyetim ama gerçekten öyle. Belki kayaları yalçın, yağmurları hırçındı ama daha çabuk boy verirdi ağaçlar. Sarımsak dağının Andırın' a bakan yüzü göstermezdi bize bağrına bastığı koca koca kayaları... baharın geldiğini takvimlerden değil, oralardan öğrenirdi Andırınlılar. İçleri kıpır kıpır eden bahar güneşi önce sapsarı kiraz çiçeklerinin üstüne vururdu bir mayıs sabahında. Sapsarı bir perdesi olurdu Sarımsak dağının. Bir hafta sonra bembeyaz tesbi çiçekleriyle süslenirdi yamaçlarına doğru dağlarımız. Daha sonra nedendir bilinmez, bir genç kız gibi utanır mıydı n'olurdu, pespembe olurdu elma çiçekleriyle o dağın Andırın'a bakan güzel yüzü. Çocuklarla hem kızılçık hem de temmuz güneşi devşirilirdi o güzel dağlardan... kıran kışlasından, Sümbüllükten...

Bir zamanlar koynunda azık çaputlarıyla koyun gütmeye gidilirdi. Çocuklar ormandaki düzlüklerde kökküç oynar, çont oynar, çelik oynardı. Keklik palasları yakalanırdı sansarlardan önce yetişilebilirse. Çakallarda kaçırılırdı davarlar ki çakallara keçisini kaptırmadan eve dönen çocuk muzaffer sayardı kendisini.

Bir zamanlar eşkıyalar gezerdi dağlarında Andırın'ın. Belki de o yüzden Kıran kışlası kaldı adı dağın. İşgiya eğretilisi kaç eşkıyayı sakladı gölgesinde kim bilir. Safiye Memet, Gebenli Ahmet, Öküzcü, İnce Hacı, Kürt Alo, Kuu Mustafa... buralara da uğradı mı acaba bilinmez.

Safiye Memet'in bir çoban tarafından nasıl öldürüldüğü, Kürt Alo'ya Rifatiye'de delili ekmek yedirilerek nasıl bayıltıldığı ve diğer eşkıyaların hikayeleri yükselirdi evlerin uzun kış gecelerinden.

Şak Ali İrbehem, Aşık Ali'den duyduğu yedi hikayeyi anlatırdı, her birini bir ayrı geceye sığdırarak. Bitmezdi hikayeler gece üç olana dek. Böyle büyük aşıkları vardı Andırın'ın. Bir zamanlar yaşar Kemal'in de yolunun düştüğü bu dağ evinde anlatılırdı Karacoğlan, Dadaloğlu, Köroğlu, Izgınlıoğlu, Sürmeli Bey, Gündeşlioğlu hikayeleri.

Hasibe Hatunlar, Telli Hatunlar ağıt söylerdi ölen beylerin ardından. Ağıt ki ne ağıt, ölen daha da ünlenirdi bu ağıtların ardından. Ağıtların hikayeleriyle bir kez daha ürperir, sarsılırdı yürekler.

Bir zamanlar Hükümet Konağı tahta barakadan, mektepler toprak damdandı. Andırın'a bir memur geldi mi herkes duyardı, bilirdi onu.

Mağrabaşı çalılık, İşletme bölgesi kesmelikti buralarda. Hastane ve çevresi içinde gelincikler olan ekin tarlalarıydı. Ayı pampalı yetiştirirdi Kara Mağra'da , Ören yerinde. Kızaklarla indirilirdi hastalar Geben'den, Sisne'den, Bunduk'tan, Kargaçayırın'dan...

Bir zamanlar sineması vardı Andırın'ın. Boyacı Ördek, sırtına yüklenirdi tahta üzerine yapıştırdığı afişi, başlardı bağarmaya. Bazen de Karavana Mahmut'un at arabasıyla duyulurdu bu sesler. Başlıyoor, başlıyoor... Filiz Akın,la Cüneyt Arkın'ın son filmi bu akşam sekizde. Bu sesi beklerdi evde kadınlar, erkekler, çocuklar... İzzet Günay, Orhan Günşiray, Neriman Köksal, Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit... hep bu sinemada ağlatırdı kadınları. "Umut" ilk defa bu sinemada umut olmuştu. Bir zamanlar Türkan Şoray gibi giyinirdi kızlar, Yılmaz Güney gibi çekilirdi silahlar...

Bir zamanlar Andırın'da...

Kirmende, çıkırıktı ip eğilip ıstarda kilim dokunurdu. Kim bilir belki de sevdalarını, umutlarını, özlemlerini nakşederlerdi genç kızlar, analar, nineler bu kilimlere...

Bir zamanlar Andırın'da...

Dibekte dövülürdü buğdaylar...

Bir zamanlar Andırın'da...

Elektrik yoktu ama ışık vardı evlerimiz...

Radio yoktu ama susmazdı türkülerimiz...

Soba yoktu ama sıcaktı evlerimiz...

Öküz yoktu ama başağa dururdu tarlalarımız...

Balta çoktu ama hoyrattı evlerimiz...

Romanımız yoktu ama susmazdı destanlarımız...

Musluğumuz yoktu ama akardı sularımız...

Bir zamanlar umuttu çocuklarımız...